

Cum să evităm plagiatul?

Plagiatul este considerat o formă de furt intelectual și fraudă. Deși prezent de secole în sensul de "furt al proprietății intelectuale" (Maurer et al., 2006), accesul facil la baze de date, articole, studii și, în ultimii ani, la rețelele sociale, a transformat plagiatul într-o problemă serioasă pentru studenți, cercetători, universități și institute de cercetare, dar și case editoriale. Sunt multe definiții ale plagiatului în literatură – câteva pot fi găsite în Lidell (2003), Pecorari (2018), Roig (2001) – putem spune, simplu, că plagiatul implică folosirea cuvintelor sau ideilor altcuiva și transmiterea lor ca proprii, în mod deliberat sau accidental. De asemenea, poate implica reutilizarea unei lucrări anterioare proprii și evidențierea ei ca lucrare nouă. Formele pe care le poate lua plagiatul sunt diverse, dar cele mai frecvente sunt cele prezentate în Figura 1.

Forme de plagiat

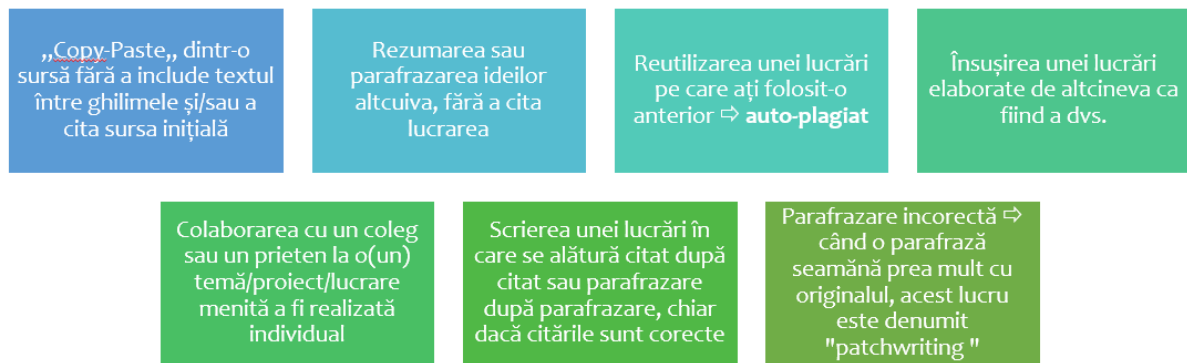

Figura 1

Există 3 tipuri de plagiat: (1) Plagiatul accidental - atunci când autorul nu este sigur când citează, parafrază sau citează o altă lucrare; (2) Plagiatul flagrant - atunci când sunt folosite în mod intenționat cuvintele altei persoane și sunt transmise ca și când ar fi autorului (celui care plagiază); și (3) Auto-plagiatul - atunci când reutilizați o lucrare proprie scrisă anterior pentru un scop diferit. Indiferent de tipul său, plagiatul este incorect și neetic din punct de vedere academic, deoarece cercetătorii și studenții sunt așteptați să adauge contribuții originale la setul de cunoștințe existent, găsind lacune în cercetare și studiind în detaliu subiecte foarte specifice. Aceste contribuții originale trebuie să ia forma analizei surselor pe care le utilizează, mai degrabă decât rezumarea unor idei sau argumente, a prezentării ideilor personale într-un mod unic, fără a copia structura sau modelul de argumentare al unei surse, a oferirii propriilor exemple pentru a susține un punct de vedere și a relaționării unor exemple la propriile experiențe.

Evitarea plagiatului este un demers corect, dar nu ușor. Specialiștii în domeniul scrierii academice și eticii recomandă câteva **strategii prin care plagiatul poate fi evitat**. Prima strategie constă în *gestionarea bună a timpului necesar scrisului*, deoarece atunci când începeți procesul de scriere mai repede este mai ușor să evitați situațiile stresante atunci când se apropie termenul de predare a materialului la care se lucrează. Există multe recomandări care pot fi folosite pentru gestiunea timpului de scris, mai jos sunt menționate câteva dintre ele:

- [Time Management Tips for Research and Academic Writing](#)
- [Time Management Strategies for Research Productivity](#)
- [Time Management Tips for Dissertation Writing](#)
- [A short guide to time management](#)

A doua strategie constă în *folosirea de note/notițe despre ce ați citit și unde ați găsit idei*. O idee bună este aceea de a înregistra sau marca sursa, astfel încât aceasta să poată fi citată mai ușor mai târziu – este bine să se înregistreze numerele de pagină, titlurile sursei și autorii, astfel încât să sursa să poată fi urmărită cu ușurință mai târziu. De asemenea, când se iau note, acestea trebuie marcate ca fiind parafrazări, rezumate sau citate.

A treia strategie intră în scenă atunci când materialul pe care îl pregătiți este aproape finalizat și implică *examinarea atentă a celor scrise* și oferirea de răspunsuri la următoarele întrebări: (1) De unde a venit această idee? Îmi aparține sau aparține altor autori?; (2) Cuvintele din această frază sunt ale mele sau ale altora?; (3) Pot fi deosebite în mod clar ideile și rezultatele mele de cele ale altor autori?

A patra strategie are în vedere *includerea corectă a surselor bibliografice în lucrare*, plecând de la premisa că o lucrare de cercetare sau un eseu trebuie să ofere un echilibru între sursele exterioare și propriile idei originale ale autorului. Astfel, atunci când un autor parafrazează sau citează direct un alt autor, ideile acestuia din urmă trebuie să fie conectate de ideile primului autor. Acest lucru se realizează atunci când sunt folosite fraze de semnal, cum ar fi "Conform opiniei exprimate de Johnson (2000)", "Smith (1998) susține că..." sau "Printre cele mai importante argumente oferite de Stoica (2007) se numără...". De asemenea, atunci când după un citat, un rezumat sau o parafrază este nevoie să se explice de ce sursa menționată este semnificativă pentru lucrarea curentă sau cum se raportează ideile citate la argumentele autorului care elaborează lucrarea.

După cum se remarcă din paragrafele anterioare, trei modalități de includere a surselor bibliografice în lucrări sunt îndeobște folosite: rezumarea, parafrazarea și citarea. Figura 2 prezintă, pe scurt, diferențele dintre ele.

Rezumarea	Parafrazarea	Citarea
<ul style="list-style-type: none"> • Un rezumat este o versiune condensată a informațiilor dintr-o altă sursă • Rezumatul evidențiază, de obicei, principalele idei discutate într-o sursă • Atunci când se rezumă: <ul style="list-style-type: none"> • Se face un rezumat scurt, de regulă mult mai scurt decât sursa inițială • Se menționează doar punctele sau ideile principale • Este bine să vă asigurați că rezumatul este scris cu propriile voastre cuvinte 	<ul style="list-style-type: none"> • O parafrază este o reformulare a ideilor altei persoane cu cuvintele autorului • Atunci când se parafrază: <ul style="list-style-type: none"> • Se schimbă atât structura propoziției, cât și cuvintele folosite • Se exprimă cu exactitate ideile autorului original 	<ul style="list-style-type: none"> • O citare este o referință oficială la o sursă publicată sau nepublicată pe care autorul a consultat-o și din care a obținut informații în timpul scrierii lucrării • Modul în care un autor își documentează și citează sursele depinde de manualul de stil de scris pe care trebuie să îl utilizeze <ul style="list-style-type: none"> • Revistele academice și editurile au propriile stiluri de scriere a referințelor și citărilor • Anumite domenii sau discipline au propria lor metodă de citare

Figura 2

Din experiența mea, mai ales în ceea ce îi privește pe studenții aflați la prima întâlnire cu o lucrare pe care trebuie să o elaboreze, dificultățile mai mari apar în cazul parafrazării și al citării, pentru că, de multe ori, sunt greu de detectat limitele între ele, pe de o parte, și plagiat. În cele ce urmează voi oferi câteva idei care să ajute la folosirea corectă a celor două metode de evitare a plagiatului.

Atunci când se folosește *parafrazarea*, următoarele acțiuni conduc la folosirea ei corectă:

- Citim mai întâi textul original de câteva ori pentru a ne asigura că înțelegem bine ce spune autorul
- Scriem punctele principale formulate de autor

- Când scriem parafrazarea, NU privim sursa pe care o parafrazăm
- Folosim notițele făcute despre punctele principale ale autorului și scriem propoziții care formulează acele idei în moduri diferite
- Evităm să realizăm doar o schimbare a unor cuvinte prin sinonime deoarece, de multe ori, apar propoziții sau fraze care sună ciudat
- Când luăm notițe, încercăm să parafrazăm imediat pasajele importante atunci când citim, evitând să înregistrăm pasajele doar cu ghilimele, pentru că această strategie poate duce la plagiatul accidental

Există și o serie de aplicații disponibile online care ajută la realizarea de parafrazări, cum ar fi Grammarly (www.grammarly.com), QuillBot (www.quillbot.com) sau Paraphraser (www.paraphraser.io) care au și versiuni gratuite, dar cu opțiuni limitate. Însă pot fi folosite cu succes la început.

În ceea ce privește *citarea*, consider importante următoarele aspecte:

- ✓ *Este important ca, în lucrările noastre, să cităm lucrările altor autori, deoarece:*
  - Citând cuvintele și ideile celorlalți demonstrăm că am realizat o trecere în revistă consistentă a literaturii relevante pentru tema noastră și, prin urmare, propunem o cercetare dintr-o perspectivă informată și critică
  - Putem folosi ideile altor cercetători pentru a ne consolida propriile argumente
  - Ideile sunt considerate proprietate intelectuală și pot exista repercusiuni grave dacă nu menționăm proveniența ideii
  - Singura excepție posibilă de la regula citării sunt informațiile care sunt considerate a fi un fapt cunoscut (de exemplu, Ion Iliescu a fost primul președinte României după 1990)
- ✓ *Nu trebuie să evităm să facem referire la lucrările altor persoane de teama unui eventual plagiat*
  - Dacă sunt plasate într-un context adecvat, referințele la cercetările sau lucrările și studiilor altor persoane nu sunt niciodată un indiciu că lucrarea noastră nu are valoare sau îi lipsește originalitatea
  - Așa cum spuneam și mai sus, ideile altor cercetători pot consolida propria noastră cercetare, ori atunci când elaborăm o lucrare fără referințe adecvate la studiile anterioare semnalăm cititorilor că nu suntem familiarizați cu literatura despre acest subiect, subminând, astfel, valabilitatea studiului și credibilitatea noastră
  - Includerea referințelor nu numai că ne apără de acuzațiile de plagiat, dar este una dintre cele mai importante modalități de a ne demonstra cunoștințele și înțelegerea rezultatelor cercetărilor anterioare despre problema noastră de cercetare; practic, acesta este ambalajul intelectual în care îi prezentăm cititorului studiul nostru
- ✓ *Nu trebuie să ne descurajăm atunci când ideile noastre au fost deja investigate de un alt cercetător, ci:*
  - Nu ignorăm lucrările altui autor, deoarece acest lucru îi va determina pe cititori să creadă că am împrumutat ideea sau informația fără a face referire corectă la aceasta (este plagiat) sau că nu am reușit să realizăm trecere în revistă amănunțită a literaturii - putem recunoaște celelalte cercetări scriind în textul lucrării noastre "a se vedea, de asemenea, Smith (2002)", apoi citând sursa completă în lista de referințe
  - Putem utiliza rezultatele cercetărilor anterioare ca o oportunitate pentru a demonstra importanța problemei pe care o investigăm și, dacă este cazul, ca mijloc de a ne delimita propriile analize de cele ale altora – de exemplu, putem scrie în lucrare "acest studiu a fost publicat în urmă cu 10 ani și nu ia în considerare variabile microeconomice...."
  - În general, raportările noastre la cercetările anterioare pot include:
    - Precizarea modului în care studiul nostru actualizează studiile anterioare pe tema cercetată
    - Oferirea unei perspective noi sau diferite
    - Folosirea unei metode diferite de colectare a datelor
    - Formularea unui nou set de recomandări, bune practici, soluții, etc.
- ✓ *Nu trebuie să ne temem de utilizarea într-o manieră diferită a lucrării altui autor, ci:*

- Trebuie să cităm lucrarea inițială, deoarece citarea sursei originale ajută cititorul să localizeze unde a fost prezentată prima dată informația și în ce context a fost utilizată, precum și să evalueze cât de eficient am aplicat-o pentru propria noastră cercetare
- De exemplu, poate utilizați un tabel cu statistici dintr-un articol publicat în 1996 de autorul Roddick, dar l-ați modificat sau adăugat date noi; în acest caz, menționăm sursa inițială a graficului revizuit și precizăm "adaptat după Roddick (1996)", apoi cităm sursa în lista de referințe
- ✓ *Orice resursă folosită pentru redactarea lucrării noastre trebuie menționată, indiferent de momentul în care a fost scris studiul*
  - De multe ori, ne ferim de includerea în lucrările noastre a unor surse mai vechi, dar acest lucru este greșit, pentru că toate sursele folosite trebuie menționate
  - Pe de altă parte, dacă cităm studii publicate mai recent, se presupune că s-au bazat pe cercetarea publicațiilor mai vechi
  - O modalitate de a determina dacă un studiu este unul cheie/fundamental sau de ultimă generație este de a examina cât de des a fost citat în studiile recente – de exemplu, platforma Clarivate Analytics – Web of Science, oferă utilizatorilor funcția „Highly cited paper”, iar Google Scholar arată numărul de citări primite de fiecare articol, ceea ce permite identificarea acelor surse de referință pentru tema de cercetare de interes

Bibliografie

- Liddell, J. (2003). A comprehensive definition of plagiarism. *Community & Junior College Libraries*, 11(3), 43-52.
- Maurer, H. A., Kappe, F., & Zaka, B. (2006). Plagiarism-A survey. *J. Univers. Comput. Sci.*, 12(8), 1050-1084.
- Pecorari, D. (2018). Can plagiarism be defined?. In *Student plagiarism in higher education* (pp. 12-27). Routledge.
- Roig, M. (2001). Plagiarism and paraphrasing criteria of college and university professors. *Ethics & Behavior*, 11(3), 307-323.